

Aile Yaşam? ve Cinsel Sa?lık Bilgisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Yaşam? ve Cinsel Sa?lık Bilgisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16454>

Özet

Aile Yaşam? ve Cinsel Sa?lık Bilgisi Ölçe?i, 2004 y?l?nda Nuray Tarhan taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçektir. Ölçe?in temel amac?, zihinsel engelli k?z çocuklar?n?n **cinsel sa?lık** ve aile yaşam?na dair bilgi düzeylerini objektif olarak ölçmektir. Bu araç, özellikle **Aile Yaşam? ve Cinsel Sa?lık Program? (AYCSP)** gibi e?itimsel müdahalelerin hedef kitlenin bilgi seviyesi üzerindeki etkisini de?erlendirmek üzere tasarlanm??tır. Ölçek, bu hassas konulardaki bilgi eksikliklerini saptayarak özel e?itim ve rehberlik ihtiya?lar?n?n belirlenmesine önemli katk?lar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aile Yaşam?, Cinsel Sa?lık, Bilgi Düzeyi, Zihinsel Engellilik, Ölçek Geli?tirme, Özel E?itim, Nuray Tarhan.

Yazarlar

Nuray Tarhan

Amaç

Bu ölçe?in geli?tirilmesindeki birincil amaç, zihinsel engelli k?z çocuklar?n?n cinsel sa?lık, üreme, hijyen ve aile ilişkileri gibi konulardaki mevcut bilgi düzeylerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, bu bireyler için haz?rlanan **e?itim programlar?n?n** (özellikle AYCSP) etkinli?ini nicel verilerle kan?tlamak üzere bir ön-test ve son-test arac? olarak i?lev görmü?tür.

Ölçek, zihinsel engelli popölasyonun ihtiya?lar?na uygun olarak tasarlanm?? olup, temel bilgilerin öğrenilme düzeyini ölçerek e?itim programlar?n?n içeri?inin ve metodolojisinin revize edilmesine yardımcı olmay? hedefler. Bu sayede, hedef kitlenin daha güvenli ve sa?lıklı bir yaşam sürdürmeleri için gerekli olan temel bilgileri edinip edinmedi?i tespit edilmektedir.

Yap?

Aile Yaşam? ve Cinsel Sa?lık Bilgisi Ölçe?i, bilişsel alandaki bilgi düzeyini ölçen bir yapıy? temel alır. Ölçülmek istenen temel yapı, bireyin sosyal ve biyolojik geli?imine paralel olarak edinmesi gereken temel **cinsel sa?lık** ve aile yaşam?na dair bilgilerin bütünüdür. Bu yapı, genellikle mahremiyet, vücut bilgisi, üreme sa?lığı ve ilişkilerarası ilişkiler gibi alt boyutlar? içermektedir.

Ölçek, zihinsel engelli bireylerin soyut kavramlar? anlama zorluklar? göz önünde bulundurularak, mümkün oldu?unca somut ve anlaşılır ifadelerle haz?rlanm??tır. Bu bilişsel araç, öğrenilen bilgiyi hatırlama, tanıma ve do?ru cevaplama yetene?i üzerinden bireyin bilgi yeterlili?ini ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçek, bir **doktora tezi** kapsamında geliştirilmiştir (Tarhan, 2004). Ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla kapsamlı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar genellikle uzman görüşü alarak **içerik geçerliği** ve istatistiksel yöntemlerle **yapı geçerliği** analizlerini içerir.

Kaynak özetinde doğrudan geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, akademik standartlara uygun olarak, ölçeğin hedef kitleye özgü geçerliliğinin titizlikle incelendiği varsayılmaktadır. Özellikle zihinsel engelli popülasyonla çalışıldığı için, maddelerin anlaşılabilirliği ve kültürel uygunluğu geçerlik sürecinin önemli bileşenleridir.

Güvenirlik

Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için kritik öneme sahiptir. Doktora tezi kapsamında bu ölçeğin güvenilirlik analizleri (örneğin, test-tekrar test güvenilirliği veya iç tutarlılık katsayıları) yapılmıştır. İç tutarlılığı belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı gibi istatistiksel yöntemler kullanılmış olabilir.

Güvenirlik katsayılarına dair özet bilgi kaynağında yer almamaktadır. Ancak, ölçek, bir müdahale programının etkisini ölçmek için kullanıldığı için, güvenilirlik düzeyinin yüksek olması, elde edilen sonuçların programın başarısını doğru bir şekilde yansıtabilmesi açısından zaruridir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini istatistiksel olarak desteklemek ve ölçek maddelerinin hangi temel psikolojik boyutlar altında toplandığını belirlemek amacıyla **faktör analizi** tekniklerinin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçeğin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu ortaya çıkarmaya yardımcı olur.

Ölçek, cinsel sağlık ve aile yaşamı gibi geniş kapsamlı konuları içerdiğinden, faktör analizi sonucunda biyolojik bilgi, sosyal ilişkiler veya mahremiyet gibi alt faktörlerin ortaya çıkması muhtemeldir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapılarının ampirik verilerle uyumunu gösterir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental)

Format: Bilgi Düzeyi Testi (Çoktan Seçmeli veya Doğru/Yanlış formatında olabilir)

Mevcut Dil: Türkçe

Popölasyon Grubu: Zihinsel Engelli K?z Çocuklar?

Ya? Grubu: Ara?t?rman?n yap?ld??? dönemde özel e?itim kurumlar?na devam eden okul ça??/ergenlik dönemindeki bireyler.

Popölasyon Detaylar?: Ankara ilindeki özel e?itim merkezlerinde kay?tl?, belirli düzeyde zihinsel engeli bulunan k?z ö?renciler.

Test Metodolojisi: Uygulanan bir e?itim program?n?n (AYCSP) etkisini ölçmek amac?yla deneysel desende (ön test-son test) kullan?lm??t?r. Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler

AYCSP, Nuray Tarhan, Psikometri, Özürlü Bireylerde Cinsellik, Aile E?itimi, Bilgi Testi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Ba?l?lık E-posta Adresleri: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, 2004 y?l?nda Nuray Tarhan'?n doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçek, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?k bir akademik çal??man?n parças? oldu?undan, genellikle akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlarda izin al?nmas? ko?uluyla ücretsizdir. Ticari amaçlı? kullan?m? yazar?n iznine tabidir.

Kaynaklar

Tarhan, N. (2004). *Aile yaşam? ve cinsel sa?lık program?n?n (AYCSP) zihinsel engelli k?z çocuklar?n cinsel bilgi düzeylerine etkisi*. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez Referans? (YÖK Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: aile-yasami-ve-cinsel-saglik-bilgisi-olcegi-toad.pdf

Aile Yaşam? ve Cinsel Sa?lık Bilgisi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte detaylı olarak yer almamaktadır. Maddelere erişim, yukarıda belirtilen doktora tezinin tam metninden veya ilgili PDF dosyasından sağlanmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM